

DÉLVIDEK

ZOMBOR, 1942 július 22.
Cshás Benő u. 3. II. évfolyam, 163. sz.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. t. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

Rosztov előtt állnak a németek

Mozgásban van az egész déli front – Faruk és az egyiptomi kormány nem hajlandó elhagyni Kairót abban az esetben sem, ha azt a németek elfoglalják
Szigoru biztonsági intézkedések Törökországban – Vorosilov a kaukázusi hadsereg új főparancsnoka

Nem változik a buza ára

A keleti front legérdekesebb eseménye kétségtelenül Timosenko leváltása. A hadvezér, akit az angolok Zseninek neveznek, s a németek is elismerik, hogy a szovjet hadvezérek legjobbjai közé tartozik, azért volt kénytelen távozni, mert elrendelte a visszavonulást és a jelek szerint Rosztovot sem tudja tartani. Timosenko azt táviratozta Moszkvába, hogy a német páncélosok és a gépesített tüzérség olyan borzalmas tüzzel árasztotta el hadseregének bal szárnyát, hogy kénytelen volt elrendelni a visszavonulást, ha nem akarta megsemmisíteni a hadsereget.

Moszkvában és a bolsevista vezető körökben ezt nem értették meg úgy látszik. Még mindig az az elv Sztalinéknál, hogy mindent kockáztatni, az utolsó emberig harcolni akkor is, ha a harcnak semmi pozitív eredménye nincs.

Timosenko visszavonulása azonban nem sikerült. A csapatok visszahívása már meneküléssé fajult és a hátrafelé tartó oszlopokat német zuhanóbombázók tépázták meg. A kocsisorok közé bombák hullottak, az utánpótlás megfeneklett, az összeköttetés megszakadt, teljes volt a zűrzavar. Rkkor esett el Vorosilovgrád és ekkor rohantak le a németek páncélosaikkal és gyorskötélkeikkel egész a Don mentéig.

A középső frontszakaszon közben erőteljes ellentámadásokat kezdeményezett a szovjet a voronyezsi hidfőállások visszaszerzésére, ez azonban eredménytelen maradt.

Legújabb hírek szerint, mint a moszkvai rádió jelenti, a szovjet megkísérli még egyszer, hogy feltartóztassa a németek előretörését. Sztalingrád és Asztrachán között új erődvonalat építenek ki. Hogy milyen lesz ez az erődvonat, az iránt nincs semmi kétség. Kapkodva, gyors ütemben, anyagihiánnyal küzdve tudják csak kiépíteni ezt az oroszok,

hogy megkíséreljék a védekezést ezen a frontszakaszon. Az itt folyó hadműveletet Vorosilov tábornok vezeti már, akit Sztalin a kaukázusi hadsereg főparancsnokának nevezett ki.

Közben a németek egy percig sem szünek meg üldözni az ellenséget. Kevés időt engednek majd Vorosilovnak, az új parancsnoknak, a harmadik védelmi vonal megépítésére.

A németek most már új harcismódszert alkalmaznak a menekülő bolsevistákkal szemben. A don- és a donecmenti csatákban fokozottan érvényesül a mozgó háború, amely nem ismeri a merev arcvonalat. A német és a szövetséges csapatok egyes részei mélyen előretörtek, fontos hadászati pontokat szálltak meg, amelyek megannyi szigetként állnak a harcok közepette. Köröttük, messze mögöttük folynak az ütközetek. Ezeket az előretolt harci állásokat repülőgépek látják el a szükséges élelemmel és utánpótlással.

A Berliner Börsenzeitung cikkirója, Olberg alezredes, azt fejtegeti, hogy a keleti arcvonal déli részének hadászati helyzete Timosenkó visszavonulást elrendelő parancsának következtében alapvetően megváltozott.

A szovjet hadsereg ember- és anyagvesztései a téli harcokban olyan arányokat öltöttek, hogy azokat még a szovjet utánpótlás lehetőségei mellett sem képesek elviselni. Ez a visszavonulásban megmutató taktikai újítás — Olberg szerint — nem tehermentesítette a Szovjet-Uniót, az eddigi véráldozat helyett a foglyok számát növelte.

A Német Távirati Iroda legújabb jelentése szerint, a véderő főparancsnokság hadijelentésében azt közli, hogy a támadások tervszerűen folynak Rosztov térségében. A

német csapatok megszálltak egy hidfőállást, amely a város előtt van. A Don aló folyását a csapatok széles arcvonalon átlépték és elfoglalták Kraszmiriucs városát.

A Don kanyarban gyengül az ellenség támadása, inkább visszavonulnak a szovjet csapatok, úgy látszik, hogy Vorosilov a harmadik védelmi vonalra való visszavonulást rendelt el.

Mint a hadijelentés közli, Voronyezsnél a németek még mindig heves ellentámadásba ütköznek. A bolsevisták vissza akarták hódítani a várost, de minden kísérletük meghiúsult. Az itt folyó elkeseredett, véres harcokban a németek 25 szovjet páncélost kilőttek.

A németek folytatták ellenséges erőcsoportok átvágását. Több ellenséges ellentámadás összeomlott. A középső szakaszon újabb 31 páncélost semmisítettek meg. A Halász félsziget ellen zuhanóbombázók intéztek támadást.

A Szovjet július 8-tól 20-ig 829 repülőgépet vesztett, ezzel szemben a németek vesztesége ugyanezen idő alatt mindössze hetven gép.

Az angolok zavaró támadásokat intéztek több német város ellen. Duisburg és Muesse város ellen bombatámadást intéztek, a németek hat gépet lelőttek.

Tegnap már közölte a hadijelentés, hogy a Csatornán elsüllyesztettek egy gyorsnaszádot. Újabb jelentés szerint hat torpedó gyorsnaszádot gyújtottak fel, s nekirohanással is elsüllyesztettek egyet.

Az 54. vadászrezd most aratta 2.500 légi győzelmét. A véderő főparancsnokságnak közlése szerint a Taganrog környékén álló német egységek is támadásba lendültek. Az aláaknázott terep nehézségeket okoz, de ennek ellenére az egész déli front mozgásban van. Összpontosított támadás folyik Rosztov ellen.

Érdekes még az a jelentés, amely szerint Hullhoz kérdést intéztek, vajjon tudja-e, miszerint francia hajók szállítanak utánpótlást Rommelnek. Hull kijelentette, erről tudomása nincs.

Anglia tart attól, hogy Franciaország nyíltan Németország mellé áll. A viszony nagyon elmérgeskedett az angolszászok és Franciaország között az alexandriai hajóraj körül folyt vita során.

A második frontról az utóbbi napokban Németországban nem sokat irtak. Előtérben inkább a keleti események voltak. Most német politikai és katonai körökben egyszerre ismét nemcsak fokozott érdeklődés mutatkozik e probléma iránt, hanem másképpen is értékeli a kérdést, mint eddig. Ez a változás elsősorban akkor tűnt ki, amikor az a jelentés érkezett, hogy Majszki szovjet nagykövet látogatást tett Churchillnél. Berlinei katonai körökben hamarosan azt a véleményt kezdték hangoztatni, hogy ez az eszmecsere a második front kérdéssé vonatkozott, s ebben az értelemben különös jelentőséget tulajdonítottak azoknak a tanácskozásoknak, amelyeket a szovjet nagykövet látogatása után a brit vezérkar és a londoni hadikormány kezdett.

A Wilhelmstrassén kezdetben még inkább a mellőzés irányzata mutatkozott s a londoni eszmecsereket ahhoz a számos hasonló megbeszéléshez sorolták, amelyek már a múltban a második front kérdésének szóltak. Ez a tartózkodó magatartás azonban most — úgy tűnik — kissé módosult; erre vall az a most hallható megjegyzés, amely szerint nem lehet megjósolni, vajjon az a nyugalom, amely politikai tekintetben jellemzi a jelenlegi egész helyzetet, tovább fog-e tartani és ha igen, meddig. Ez attól is függ, hogy szöberül-e a második front kérdése. Ennek a kérdésnek megvitatását Berlinben kifejezetten elutasítják.

Nem lesz második arcvonal

Az angolszász diplomaták kijelentették, hogy a második arcvonal nem volna képes a helyzetet kedvezően befolyásolni

Tokió, július 22.

(NST) A Hoshi Shimbun sanghaji értesülés alapján azt írja, hogy illetékes szovjet körökben mind nagyobb kedvetlenséget okoz az a tény, hogy Anglia és az Egyesült Államok nem tartják be a második európai arcvonal felállítására vonatkozó ígéreteiket. Egyidejűleg a londoni és washingtoni megbeszélésekkel, Molotov külügyi népbiztos kihallgatáson fogadta Anglia s az USA képviselőit és kérte, hogy haladéktalanul tegyenek eleget a brit-szovjet szerződésben vállalt kötelezettségnek a második arcvonal felállítását illetően. A lap szerint az angolszász diplomaták Molotov kérelmére

válaszolva kijelentették, hogy

a Szovjetunió katasztrófáig helyzetére és a vörös hadsereg hadászati hiányára való tekintettel a második arcvonal sem volna képes a helyzetet kedvezően befolyásolni. A szövetségeseknek ez a magatartása különösen a vörös hadseregben a legmélyebb elkeseredést váltotta ki és nincsen kizárva, hogy a nyilvánvaló hűségvesztés alapján Anglia és az Egyesült Államok elvesztik legerősebb szövetségesüket. A szövetséges táborban uralkodó kritikusi helyzetet tekintve, a Szovjetunió magatartása Nagybritannia és az Egyesült Államokkal szemben igen figyelemre méltó.

Fokozódó élelmiszerhiány Egyiptomban

Az egyiptomiak meg vannak győződve arról, hogy 17,5 millió népükkel nagyszerűen meg tudnak élni — Anglia nélkül is.

A tulajdonképpeni kulturterület, a Nilus völgye és deltája csak 28%-át teszi ki Egyiptom teljes területének: népessége azonban 99%-ban itt él ezen az aránylag kis területen, amelynek népsűrűsége négyzetkilométerenként kerekén öt száz. Ez a keskeny sáv a Nilus áradásai folytán rendkívül termékeny: csak hogy az ország közmondásos gazdagságát alig néhányan élvezik. A brit fennhatóság alatt ugyanis vajmi kevés gondot fordítottak az élelmiszerre, közellátásra — hiszen a gyapot volt fontos. Ipara szintén nincs Egyiptomnak, amely a mezőgazdálkodó népesség, a fellahok népfőleségét foglalkoztatná. A legtöbb földművesnek azután a hihetetlen szaporodás következtében oly törpecske birtoka van, hogy az saját és családja eltartására sem elegendő. Ami pedig a néhány nagybirtokot illeti, ott van ugyan munka — a bér azonban annál kevesebb. Nem is csoda, hiszen túl nagy a kínálat munkaerőben. Így az-

tán a fellah — hogy valamicske pénzre tegyen szert — eladja tejét, sajtját, vaját — ami persze megint csak ellátásának rovására megy. A rendkívül rossz élelmiszeri viszonyok következtében persze az egészségi állapotok is kiábrándítóak. Az ország népességének mintegy 90%-a szenved élősdiak által okozott fertőzésben, 95 százaléka pedig súlyosan szembajos. A közép-európai 11-el szemben Egyiptomban minden ezer emberre 27,3 haláleset esik s minden ezer csecsemő közül 163 hal meg.

A háború kezdete óta még rosszabbodtak az ellátási viszonyok. A legfontosabb élelmiszerreket lefoglalja a brit katonaság; élelmiszer utánpótlás alig képzelhető el, hiszen az egyre csappanó hajótér, másra sem elég. Nagy baj, hogy az országnak se szene, se folyékony üzemanyaga sincs. A Nilus vízeseit nem lehet kihasználni az áradások miatt, így azután az üzemanyaghiány súlyos következményekkel jár. Ráadásul gyapotválság is fölütötte fejét, úgy, hogy Egyiptom ma valóban nem mondható a hét bő esztendő országának.

Miért kellett távoznia Timosenkónak?

London, július 22.

(NST) Míg a szovjet-főhadiszálláson tartózkodó angol tudósítók arról számolnak be, hogy a német előnyomulás Rosztov felé változatlan ütemben folyik, egyre sűrűsödnek azok a híresztelések is, hogy Timosenko tábornokot már

elbocsátották és helyébe Saposnikov eddigi vezérkari főnököt nevezték ki a déli hadsereg élére. Az angol sajtójelentések szerint Timosenkot azért bocsátották el, mert nem helyeselték azt a szándékát, hogy Rosztovot feladja.

Churchill receptje megbukott

Lisszabon, július 22.

A New York Times londoni tudósítója cikket írt lapjának, amelyben foglalkozik az angol nép hangulatával. Az angol nép végleg elkeseredett, írja, az afrikai vereségek miatt.

A háború megindulásakor az angol nép vakon hitt vezetőinek, hogy a katonai vereségeket a gyenge felszerelés és a németek óriási légitőlénye okozza. Azóta éjjel és nappal dolgoznak az angol gyárak, mindenki kiveszi becsületesen a maga részét a hadfelszerelési mun-

kából. Ezekután szenvedte Afrikában a legnagyobb vereséget az angol hadsereg. Érthető, ha az egyszerű angolok meg vannak győződve arról, hogy el kell veszíteniük a háborút. Általában az a vélemény hogy a hadsereget kizárólag védelemre szerelték fel és egyetlen feladatuk az volt, hogy a németek környékeltel támadásának helyt tudjon állni. Churchill receptje, úgy látszik, megbukott, mert az angol hadsereg változatlanul gyenge — írja a New York Times.

MOSZKVA,

a tervszerűtlenség és izléstelenség városa

Ha valaki előveszi Moszkva térképét, nem tud szabadulni attól a benyomástól, hogy egy összekuszált pókháló van előtte. A középpontban fekszik, mint kővér pók, a Kreml, egy titokzatos, minden oldalról elzárt és jól megerősített sziget. Hosszu, különös szeszélytől vezetett utcák kanyarodnak jobbra-balra, látszólag minden irány nélkül, a külvárosok felé. Minél messzebb távolodik el az ember a város középpontjától, annál kisebbek lesznek a faházak is, hogy végül a város szélén már roskatag kunyhókká szegényedjenek le. Buckás sikátorok, kövezetlen utcák torkolnak tarka összevisszaságban, áttekinthetetlen terekre, melyeken a kétségbeesett idegen legfeljebb hosszas kérdőszökdések árán tud eligazodni, ha ugyan

akad valakire, aki szóba mer állni vele.

Évszázadok folyamán háromszor vették tervbe Moszkva átrendezését. A XVI. században a „Kitai Gorod”-ot, a belvárost, fehér fallal vették körül. Ezt egy előretolt erődítményöv, végül pedig a periferiákon egy köralakú föld-sánc követte, melynek védelmét fegyveres ellenállásra is berendezkedett kolostoroknak kellett vállalniuk. A bulvárok hármas gyűrűje, mely a szovjet Moszkvát körülveszi, ezeknek a régi kísérleteknek örököse. A szovjet kormány „ujjépitési tervét”, mely az orosz népnek fővárosa tervszerű és gyökeres átrendezését ígerte, természetesen a bolsevista csákány oktan pusztításai előzték meg

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

CSUTORTOK—VASÁRNAP

Vaszary János eredeti filmvígjátéka

Édes a bosszu

Főszerepben:

PÁGER ANTAL, KOMÁR JULIA,
ERDELYI MICI, PETHES SÁNDOR,
BILCSI TIVADAR

Pótműsor: magyar és olasz híradók.

ELPUSZTITOTT TEMPLOMOK

1929-ben az ibér templom esett áldozatul világhírű kincseivel a szovjet rombolási vágyaknak. 1931-ben a fehér Megváltó-székesegyházat, Moszkva legjellemzőbb történeti épületét röptették a levegőbe, de természetesen még számtalan templom és katedrális jutott ugyanerre a sorsra. Moszkva, a templomok városa, ugyancsak bő alkalmat nyújtott a szovjet városrendezőknél, hogy romboló eszközeik kitombolhassák magukat. Felrobbantott tornyok, félrebillent kupolák, porlepett omladékhalmazokból kimeredő aranyozott keresztek, ezek voltak a szovjet „ujjépités” tanúi. Vajjon mi köze van valamilyen „terv”-hez, ha az egyik templomot mozivá, a másikat gabonaraktárrá, vagy istállóvá alakítják át, vagy a harmadikból a jazzmuzsika legelfajzottabb fajtája üvölt az uccára és a magas csucsives ablakokon foxtrottozó párok vonagló árnyékai rajzolódnak ki? Ugyan ki merné szépnél nevezni az elpusztított kolostorok és paloták helyén tátongó üres tereket vagy az egykor zöld bulvárdombokból lett szürke, piszkos, széles utakat, a szovjet nagyságok életetésére időnkint tüntetésre kényszerített tömegek felvonulási útjait? Vajjon mit akarhatnak a bolsevisták a mult lerombolt emlékei helyére állítani? Aki a színházterőről megkockáztat egy kis sétát a centrum felé, az rögtön rábukkan a feleletre. A bolsevisták Amerikáról álmodtak. Mindjárt a külföldiek szállodája, a „National” mellett két hatalmas felhőkarcoló emelkedik, az egyik a Népbiztosok háza, a másik a Moszkva szálloda — ezerkétszáz szobás szállodaszörnny, melyben önként értetődőleg csak a szovjet funkcionáriusoknak juthat hely.

AMERIKA SIVÁR UTÁNZÁSA

A Gorkij ucca, az egykori Tverszkaja, a cári Moszkva leghíresebb üzleti uccája, néhány száz méteren hasonlóképpen Amerikát utánózza, még pedig a legsilányabb amerikai építéseteket, vegyítve a tipikus szovjet építéset izléstelenségeivel. A lapos háztetőket giccses kőfigurák, a szovjet-paradicsom munkásainak szím bolumai díszítik. Még a frissen elkészült házak homlokzatainak vakolata is veszedelmes hajlamot mutat a vedlésre. A nagy kapuboltozatok mögött a háttérben omladozó, nyomországot lehellő házak, a kulissza-homlokzatok építése előtt ezek „diszítették” a Gorkij uccát. Potemkin óta legfeljebb csak a méretek változtak, a szellem ugyanaz maradt.

Mint üldözött vadak, osonnak az emberek az uccákon. Arcukon nincs mosoly, szemükből nem nevet vidámság. A GPU terrorja előtt az életöröm rettegéssé változott, örök aggodalom a sötétség erőtől. A lelki eltompultság mellé külső szegénység szegődik társul. Nyáron fehér és szürke tornacipők, télen barna nemzecsizmák, legtöbbször leírhatatlan elnyűtt állapotban, ez a moszkvai milliók lábbelije. Kalapot alig látni. A férfiak sportsapkát, a nők fejkenőt hordanak. A kopott, foltozott ruhák szürke sirlmasságukkal valóságos uniformisként hatnak. Ez az uniformizált nyomoruság és a lelkek passzív fásultsága az egyetlen a városban, ebben a rendszertelenül összehányt környezetben, ami valami egyöntetűséget mutat.

És a város fölött trónoló Kreml ura talán éppen ezt akarták, a szellemi eltompultság, a nagy ismeretlennek védtelenül kiszolgáltatott, az örök bizonytalanságtól reszkető milliók uniformizáltságát, melyhez Moszkva sivar áttekinthetlensége valamiképpen olyan jól illik. Ki tudja, Moszkva hatalmasai, a furfangos lélektani torturák orosz hagyományainak örökösei nem éppen borzalmas tervszerűséggel itatták-e terveikbe Moszva sivar tervszerűtlenségét.

(G. D.)

Japan haderejének csak egytized részét vetette harcba

Sanghaj, július 22.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A japán hadsereg-szövívője tegnap sajtónyilatkozatot adott és többek között kijelentette, hogy bár japán a háboruban győzelmeket aratott, mégsem fejtette ki teljes erejét. A szövívő szerint Japán hadseregének csak egy tizedrészét mozgósította. Beszált ezután a szövívő a kínai helyzetről és Csangkaisek politikájáról.

Vorosilov vette át a kaukázusi szovjet csapatok főparancsnokságát

A moszkvai rádió jelentése szerint a kaukázusi szovjet haderő főparancsnokságát Vorosilovra bízta Sztalin. Vorosilov most

Asztrachan és Sztalingrád között új védelmi vonalat akar kiépíteni.

(Bud. Ért.) A Don mentén, mint a Német Távirati Iroda közli, heves harcok folynak. A szárazföldi csatákba a légi erők erősen avatkozott bele. Rosztov ellen nem szűnt meg a támadás, a város iparnegyede lángokban áll. A német repülőket tizenöt vonatot semmisített meg.

TOROK KIKÖTŐKÉBEN INTERNÁLJÁK A SZOVJET HAJÓKAT

Ankara, július 22.

A Stefani jelentést közli, amely szerint a feketetengeri orosz hajóhad a török kikötőkben keres menedéket. Törökország minden előkészületet megtett már, a bolsevista hajókat a Márvány tenger kikötőiben internálja majd.

Anglia nem indíthat légi offenzívát Németország ellen

Berlin, július 22.

Stefani jelenti Londonból: Azokkal a sürgős követelésekkel kapcsolatban, amellyel Amerika és a Szovjet arra akarja rábírní Angliát, hogy intenzív minél előbb légi offenzívát Németország ellen, Londonban kijelentik, hogy ilyen offenzívát csak akkor lehet indítani, ha Anglia részére legalább 150 repülőter áll rendelkezésére.

Hozzáfüzi még az angol jelentés, hogy az offenzíva megindítása csak úgy válna lehetségessé, ha az Egyesült Államok minden légierejét Anglia rendelkezésére bocsátaná.

MEGRONGÁLT ANGOL ROMBOLÓ FUTOTT BE GIBRALTÁR KIKÖTŐJÉBE

Gibraltárból jelentik: Tegnap egy súlyosan sérült angol romboló futott be a gibraltári kikötőbe. A hajó több sebesültet és halottat szállított partra.

MEGERŐSÍTETTÉK A TOROK-SZOVJET HATÁRT

Ankarából hivatalosan jelentették, hogy a török-szovjet határon szigorú intézkedéseket hajtottak végre, mert azt várják, hogy a Szovjetből nagy számban szöknek majd át a katonák.

SVÉDORSZÁG VESZTESÉGE

Hivatalos svéd statisztikai adatok szerint a svéd tengerészet a háboru óta, összesen 381.000 tonna hajóteret veszített. A harci cselekmények folytán elszennvedett veszteségnek 907 áldozata van.

ANGOLBARÁT PÁRT ALAKULT EGYIPTOMBAN

Szófiából jelenti az NST:

Mint Kairóból jelentik, az egyiptomi kormány beleegyezését adta egy új párt megalapításához, amely az angolok bizalmát élvező egyiptomi személyiségekből áll, akik iskoláikat Angliában végezték vagy felségük angol nő. Ez a pártcsoporth minden könnyítést megkapna, hogy gazdasági és politikai ügyekben az angoloknál közbenjárjon. Az új párt elnöke Asmin Asman pasa lesz, a miniszterelnök egyik új tanácsadója.

AMERIKA VESZTESÉGE

Vichy, július 22.

Az OFI hírszolgálati iroda washingtoni jelentése szerint a háboru kezdete óta Amerika 4801 halottat, 3218 sebesültet veszített. Az elhunytak száma 36.124.

Nem változik a buza és a rozs ára

Budapest, július 22.

Tegnap minisztertanács volt Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével. A minisztertanácsban résztvett a minisztereken kívül Jurcsek Béla államtitkár is, valamint az árellenőrzés országos biztosa is.

Lossonczy közellátási miniszter a minisztertanácsban megállapította az új terményárakat. Budapesti telefonjelentés szerint a terményárak a Hivatalos Lap csütörtöki számában jelenik meg.

A kenyérmagvak ára (a buza és a rozs) változatlan. Az árpa országosan egységes ára 24.50 pengő, a zab ára 27 pengő.

A bab, a lencse fogyasztói árát felemelték, de a termelői ára sem a babnak, sem a lencsének nem változik. A tej ára 40 fillér, a kenyér árát négy fillérrel csökkentették.

A minisztertanács ezután időszzerű kormányzati ügyekről tárgyalt. (MTI)

Mindenhol megkezdték a cséplést

Deák Leó dr. főispán ellenőrző-körutat tett a vármegyében

Dr. Deák Leó Bács-Bodrog vármegye főispánja, valamint Platthy Pál vezérőrnagy és dr. Lieli Pál főispáni titkár ellenőrző köruton jártak a kulai, óbecsei és zombori járásban. A főispán és kísérete ellenőrző körutjuk alkalmával Bácskereszturon, Overbászton, Szenttamáson, Turján, Nádalyán, Óbecsén, Péterrévén, Moholon és Adán járt, ahol a gazdasági biztonsági szolgálat működését ellenőrizte. Az ellenőrző körut során a bizottság megállapította, hogy mindenütt a kiadott rendeletnek meg-

felelően működnek a szervezetek, az aratási munkálatok a legnagyobb rendben folynak, a cséplést már mindenhol megkezdték.

Minden gazda átértette és megértette a mai rendkívüli idők rendkívüli követelményeit és éberem örökdiók gabonája felett. A szemleut alkalmával ellenőrizték a cséplési tűzrendészeti biztonságot és a cséplőgépek mellé kinevezett cséplési ellenőrök munkáját. A főispán és kísérete mindenhol mindent a legnagyobb rendben talált.

3500 halottat és nyolcezer foglyot vesztek nyolc nap alatt a felkelők Horvátországban

Zágreb, július 22.

A Poglavník főhadiszállása jelenti, hogy Nyugatboszniában, a Kozara és a Brozava hegység vidékén a szovjet ügynökök lázadó fészkeket rendeztek be és fe nyegették a környéket. Hogy ennek véget vessenek, katonai hadműveletet hajtottak végre. Július 10-én bekerítéssel kezdődtek a hadműveletek, 18-án az ellenséget lever-

ték. A felkelők 3500 halottat, 8000 foglyot vesztek. Jelentős a hadiszákmány. Többek között egy élelmiszerraktárt is találtak a hegvek között.

A lázadás leverése ezzel befejezést nyert Boszniában.

A második olasz hadsereg Velebit környékén, Drvától északra fekvő területeket tisztította meg eredményesen. (MTI)

Az egyiptomi kormány nem akar emigrálni

Kairóból jelentik: A kairói brit hatóságok azt követelték Faruk királytól, hogy amennyiben a németek betörnek a Nilus völgyébe s Kairót ki kell üríteni, hagyja el Egyiptomot. A király ezt a követelést visszautasította. A brit hatóságok ezt követelték a miniszterelnöktől is, akit felszólítottak, hogy alakit-

son szabad kormányt Egyiptomon kívül, a szerb, belga és a cseh kormányok mintájára. A miniszterelnök kijelentette, hogy e tekintetben csak a parlament dönthet. A parlament le is tárgyalta ezt a kérdést és elutasította a brit követeléseket.

Több hajót veszített Amerika, mint amennyit építeni tud

A második arcvonal kérdése még mindig kísért és izgat egyes köröket a szövetséges államokban, így az Unióban is. A háborus hajózás washingtoni szervezetének elnöke kiemelte, hogy az elmúlt héten több hajót süllyesztettek el a németek, mint amennyit építeni tudnak ugyanazon idő alatt.

Ez a hír már magában megcáfolja annak a lehetőségét is, hogy a második frontot létre lehet hozni.

A washingtoni tengerészeti miniszter jelentése szerint a Mexicói öbölben közepes amerikai kereskedelmi hajót megtorpedóztak.

FRANCIA HAJÓK SZÁLLITANAK UTÁNPÓTLÁST ROMMELNEK?

Amsterdam, július 22.

A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint Hullhoz kérdést intéztek annak tárgyában, vajjon igaz-e, hogy francia hajók szállítanak utánpótlást Rommelnek Afrikába.

Hull kijelentette, hogy erről nincs tudomása.

BV. 136 A LEGUJABB TIPUSU NÉMET REPULÓGÉP

Berlin, július 22.

A Német Távirati Iroda jelenti: A Völkischer Beobachter szerint mindig újabb és újabb fegyverek kerülnek ki a német hadigyárakból. A Bloum-Voss művek legújabb fegyvere a BV 136 típusu repülőgép.

A Führernek azt a kívánságát, hogy legjobb fegyvereket a világ legjobb hatonájának igyekeznek teljesíteni.

A TOROK ÁLLAMELNÖK ANATOLIÁBAN

Inenü török államelnök körutazást tett Anatoliában. Az államelnök beszédet mondott a

munkás néphez és a termelőkhez. Kiemelte beszéde során, hogy tegyenek meg mindent a termelés fokozása érdekében, hogy így erős hadsereget lássanak el.

Tilos a batyuzás Zomborban és vidékén

Dr. Deák Leó Bács-Bodrog vármegye főispánja, közellátási kormánybiztos rendeletet adott ki, amellyel Zomborban és a környéken a legszigorubbán megtiltja a batyuzást. Akit árucsempészésen érnék, azt súlyosan megbüntetik és a csempészett árut elkobozzák.

Szülőotthonokat állítanak fel Temerinben és Bácskossuthfalván

Az Országos Egészségvédelmi Szövetség elhatározta, hogy Temerinben és Bácskossuthfalván az egészségvédelmi fiókszövetségek részére szülőotthonokat állítanak, illetve építenek fel. A szülőotthonok részére egyenként 35.000 pengő segélyt irányoztak elő. A telkeket részben az állam, részben a fiókszövetség adja. A szülőotthonok felállításával ezekben a nagyon rossz szaporodásu magyar községekben a szülések számát kívánják feljavítani és a csecsemőhalandóságot csökkenteni.

Érdekes apróságok

A legutóbbi északafrikai hadműveletek során oly gyakran felbukkant „bir” szó (Bir el Hacheim, Bir Qatara) arabul forrást jelent. A „bir”-rel összetett helynevek azokat a sivatagi helyeket jelölik meg, ahol víz bugyog elő a homok alól, ezek a helyek tehát katonai szempontból mind rendkívül fontosak. Libia, de Málta térképén is éppen olyan gyakran szerepel a „marsa” szócska is (Marsa Matruh, Marsa Belafarit). Abból, hogy a „marsa”-val jelölt helyek mind tengerparton fekszenek, arab nyelvtudás nélkül is könnyű rájönni, hogy a szó kikötőt jelent.

A karmesteri pálcát mai alakjában a francia „napkirály”, XIV. Lajos udvari zeneszerzője, Lully honosította meg. Az ókorban a karmesterek lábukkal ütötték a taktust és ezért „pedariuskoknak” nevezték őket. Később a balkezes hüvelykujvívánkosának a jobbkezes ujjával való ütögetése jött divatba és ennek megfelelően a név is „manuductor”-ra változott. Időnkint a kagylók, kavicsok, vagy csontdarabkák összeütése is szokásban volt. Lully volt az első karmester, aki pálcát használt, ez a pálcá azonban még kezdetben hosszú bot volt, mellev a padlón ütötte a taktust. Egy alkalommal azonban véletlenül a lábára ütött, vérmérgezést kapott és belehalt. Ettől kezdve a karmesterek áttertek a maig is szokásban lévő rövid karmesteri pálcával való vezénylésre.

A bambusz, gong, rum, szágó, guttapercha és kakadu szavak a maláj nyelvből származnak. A rum szó a melájiban eredetileg „brum”-nak, a guttapercha „getah percah”-nak, a kakadu pedig „kakatuva”-nak hangzott. A veranda szó ezzel szemben indiai eredetű és a 19. században került Európába.

Ötven évvel ezelőtt élte virágkorát a darázsderék divatja, mely ellen az orvostudomány kilátástalannak látszó harcot folytatott. A kölni városi hiradóban 1889. június 24-én a következő jellemző hír jelent meg: „Tegnap ismét előfordult, hogy egy szűk fűzőbe szorított hölgy ájultan esett össze az utcán. A kórházban, ahová beszállították, burkától megszabadítva kitarító munkával lassanként sikerült életretéríteni. Az esetet nem figyelmeztetésül közöljük, mivel ez ugysem számíthatna meghallgatásra, hanem utmutatóul azok számára, akik a jövőben ismét ájult és a halálhoz már közel lévő hölgyeknek lesznek kénytelenek segítséget nyújtani.

Voronezs hadiipari és gazdasági jelentősége

A német kézre került Voronyezs elvesztése nemcsak stratégiai, hanem hadiipari szempontból is súlyos csapás a Szovjetre. Repülőgépmotorgyára, mely Vorosilov nevet viseli, 12.000 munkást foglalkoztatott, a Sztalin motorgyárban pedig, mely a háború óta hasonlóképpen repülőgépmotort gyártott, 5000 munkás dolgozott. Körülbelül ugyanekkora volt a fegyver-, ágyúcső- és lőszergyártásra átváltított Komintern gépgyárának is.

A város nem közvetlenül hadiipari üzemek közül a 10.000 munkást foglalkoztató gumifeldolgozó gyár, a vagongyár és a vas uti műhelyek érdemelnek különösen említést. Katonai szempontból érzékeny az acetilén-hegesztőket, villamosági berendezéseket és rádiókészülékeket gyártó üzemek elvesztése is. Voronyezs és Kurszk között óriási mágnesvastelepek terülnek el, melyek szakkörökben, mint az ugynevezett kurszki mágneses rendellenesség okai az egész világon közismertek.

Mezőgazdasági szempontból Voronyezs környéke rendkívül termékeny fekete földjéről nevezetes. Főterményei a buza és zab. A környék termékenységének megfelelően a város élelmiszeripara is igen fejlett. Az állattenyésztés középpontjában lótenyésztés áll.

A szovjet népi erők elzülése

Korház, ahol részegen operál a sebész és elvérzik a beteg – Oroszországot a bolsevista rendszer züllesztette el

A népek életében előforduló elemi események nem úgy jönnek min derült égből a villám. A szemünk előtt lejátszódó bolsevista összeomlást olyan viharjelek előzték meg, amelyek kevésbé elfogult szemlélőt is felriasztottak volna, mint amilyenek a mindig gyanakvó népbiztosok voltak.

A bolsevisták kezébe jutott hatalmas keleti térség barbár állapotban sokáig nem látszott annyira elhasznátnak, mint az európai kultúrországok és a szovjet uralom alatt élő népek születési száma és ősi ereje a Kreml diktatura legerősebb ütőkartyája volt. 1937-es népszámlálásnak ilyen értelemben adtak a bolsevisták már előre tüntető szerepet. Az eredmény azonban helyett olyan »menetekkel» lett a vörös kormány számára, hogy a népbiztosok tanácsa megsemmisítette a népszámlálás eredményeit, mert »nem felelt meg a statisztika legelemibb követelményeinek sem». Ez elég kijózanítólag hatott, de méginkább a nemsokára átszivárgó valóság, hogy ugyan is a bolsevista számítás nem sikerült. Az eddig számításba vett évi három millió népességnövekedés képzeltszámmá változott. A szovjetnépek egykor túlaradó életereje elzülött, a népesedési mozgalom visszafejlődött. 1939-ben tehát újból megszámlálták a népet, ezuttal a Sztalin által parancsot eredménnyel. A statisztika álarca mögött vigyorgott a nép halálának kísérlete.

A német nép is látta már ezt a kísérletet és 1933 óta a legkritikusabb pillanatban üzte el. A néperő hirtelen szétesésének oka nem annyira külső kényszerűség volt, mint egy életellenes zsidó-bolsevista gondoskodásmód. Ami a német vezetőinek sikerült, a szakadékok előtt visszafordulni, nem sikerült a szovjet államnak, mert különben fel kellett volna adnia egész ideológiáját. A bolsevizmusnak céljai megvalósítására minden eddigi szerves fogalmat fel kellett oszlatni. Elsőnek az egészséges népet egységét, a családot támadta meg. (Bolsevista elgondolás szerint: »A család a régi életrend borzalmainak legmaradibb fellegvára»). Ehhez tartozott továbbá az anya fogalmának eltüntetése, pedig az anya iránti tisztelet a legősibb szláv tulajdonságok egyike. A bolsevista ész istennője Kollontaj asszony szerint az anyáknak ne legyen magasabb rangjuk, mint a prostituáltaknak. Ezt az elvet az állam igyekezett is legmesszebbmenően megvalósítani. Ettől kezdve népegészségről a szovjet államban nem beszélhetünk.

A népi erő gyors szétzülésének jele a betegségek elrettentő szaporodása lett, ami már az anyáknál megkezdődött.

A bolsevizmus követeli a nő »felszabadítását» és »lehetővé teszi» a nő munkáját a férfi mellett ugyanazon feltételek mellett. Az anyaság többé nem volt hivatás, az elhajtás törvényesen ajánlott eszköz, a munkahely megtartására ami nélkül a felszabadított asszony nem tudott volna megélni. Ahol a szovjetunió kívül hők dolgoznak a gyárakban, mert csak női kezeknek való finom munkáról van szó, vagy mert háborús időkben az ellenség előtt álló férfiak helyett dolgoznak, mindentűrt törvényesen megállapított biztonsági és egészségügyi rendelkezéseket találunk és különösen az anyák védelmére vannak tekintettel.

Osszehasonlításként csak a szovjet sajtót idézzük: »Az Ochocki művek munkásainak ruhaszekrényeiben hemzseg a sok fereg. A gyár egyik részében, ahol 800 ember, többnyire nő, dolgozik, a legkevésbé kívánót is felháborító piszok uralkodik, mellékhelység nincs, mosdó nincs...» Ilyen környezetben dolgoznak a leendő anyák gyermekük születéséig, amely gyakran a munkahelyen történik, mert félnek,

hogy elvesztik keresetüket, ha a törvényesen megállapított szülési szabályságot kényeztik. Jaj annak aki beteg lesz! Moszkvában és Leningrádban vannak ugyan állami felügyelet alatt álló mintakórházak, melyeket szívesen mutogatnak a külföldieknek. Ezekben a bolsevista felső 10.000 fekszik. A kisembernek máshová kell menni. »Szebasztopol első kórházában a higienia legelemibb követelményeire sem ügyelnek... Az ágynemű piszkos és teli polokával... a termekben legyek tömege... a padló mocskos... még a sebészt is piszkos (Pravda 1940. X. 10.) 1940-ig a hatvan millió orosz gyermek orvosi gondozása saját állításuk szerint csak felületesen volt megszervezve. »A-ramenszkojei szülőtthonban 11 újszülöttnek szemén kimart sebek voltak. 24%-os lápiszórtat helyett 16%-ossal kezelték őket. Egy újszülött kislánynak streptocid helyett véletlenül halálos adag strofantint fecskendeztek be, úgy hogy egy óra múlva meghalt». (Pravda 1939 szeptember 5.) A moszkvai gyermekertekben, ahol a munkára kötelezett anyák gyermekeiket leadják, 1938 decemberében járvány tört ki. Habár csak kanyaró volt, mégis rengeteg áldozatot követelt, mert az orvosoknak nem volt tudomásuk a betegség elleni védőoltásról. A butaság, brutalitás és tehetetlenség szörnyű példája mindez. A mi egészségügyi intézményeinkkel vagy zöld kereszt mozgalomunkkal való összehasonlítást nem is kíséreljük meg. Az egészséges életet nem lehet összehasonlítani az alig titkolt pusztulással. Az előbb ábrázolt zavaros állapotok nem állnak egyedül. Hasonló eseteket naponta olvashatunk az orosz újságokban. »Az ulandei kórház alkoholikus sebész részegen szokott operálni. Piszkos, sebes kezekkel, gumikeztyűk nélkül, sterilizálatlan műszerekkel... Egy gyermeknek vakbéloperálásnál összevarta a vékony és vastagbélét... Egy lábamputáltat ott hagyott elvérezni. Ugyanennek a kórháznak a főorvosa egy volt katonafelcser orvosi kiképzés nélküli».

Ehhez járul az egészségügyi statisztika: »A t. b. c.-sek száma két év alatt 6,5 millióról 7,8 millióra emelkedett». A bányász betegségek 40%-al emelkedtek a Stachanov rendszer bevezetése óta. A 8 millió elmebeteg legnagyobb részét a forradalmi és háború utáni terror áldozata».

Mindez egyrészt az orvosok hibája, amennyiben felelősség nélküli, alig kiképzett kontárok. Másrészt ők is tehetetlenek, mert sem műszereket sem gyógyszereket nem kapnak. Az egészségügyi szervezet túlbürokratizált, tehát minden intézkedés túlkésőn érkezik. Segítség az egész rendszertől való eltérés hozhatna. Az évi népszaporodás 1927-ben ezer lakos után 24 volt, 1929-ben még 19 és 1937-ben már csak 4. Ezen a képen már a megparancsolt statisztika sem tud változtatni. A minden propagandára felhasználható számok egyszerűen olyan dolgokat mondanak, amiről halálbüntetés terhe mellett volt szabad csak beszélni. A népbiztosok megpróbálták a szokott magyarázkodást: »pusztító és bujkáló ellenfelek dolgoznak ellenünk». De a végeredmény mégis csak az, hogy Oroszország a bolsevista rendszer tisztátlan és züllesztő hatása alatt, az egészséges élet ellen elkövetet bűnökben, népi erejének elvesztésével teljesen tönkre fog menni. (Tempó).

Hirdetéseket

a vasárnapi lapra csak péntek délig fogadunk rendes tarifával, azontul érkezett hirdetéseket dupla tarifával fogadunk el.

Mindnagyon érdeklődés előzi meg a „Bizánc” zombori szabadtéri előadását

Zomborban ma már mindenki a „Bizánc” szabadtéri előadásáról beszél. Az előadás sikerének érdekében minden előkészület megtörtént a zombori közönségnek bizonyára felejthetetlen emléke marad az előadás. A székesfővárosi művészek minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy teljes mértékben kielégítsék a közönség igényeit.

Szentiványi Béla a szabadtéri előadás rendezője közölte az illetékes hatóságokkal, hogy szeretné állandósítani Zomborban a szabadtéri előadásokat.

A jövő nyárra egy operettet és egy prózai színművet szeretne szabadtéren színrehozni. Szentiványi Béla egyébként a legtelegebb meg-

elégedés hangján nyilatkozott a zombori közönségéről.

Pénteken már felszerelik a fényoszlopokat és a hangszórókat, mert a rendezőségnek az a célja, hogy a közönség a legolcsóbb helyről is jól lásson és jól halljon.

Vitéz Zombori József a Nemzeti Színház tervezője már elkészült a díszletekkel és azokat pénteken este állítják fel. Szombatra már csak a kárpitosmunka és a nézőtér berendezése marad.

A budapesti művészek is valamennyien megérkeztek és a zombori műkedvelő gárdával együtt a Városi Színházban szorgalmasan próbáznak.

Huszonhat évig hordta lábában a srápnellszilánkot egy zombori zenész

Nem mindennapi operációt hajtottak végre Fényes Ferenc Aladár zombori zenészen, aki huszonhat évig hordott a lábában egy orosz srápnellszilánkot. Fényes még 1916-ban Zborov mellett egyik heves ütközetben sebesült meg a bal bokája felett, majd fogságba esett. A gránátszilánk, amely jóva nagyobb volt, mint egy puskagolyó, a bokacsontot kifordította. Mikor az orosz orvosok a sebesült lábát helyreigazították, nem vették észre, hogy a srápnér szilánk a szétrepesztett láb

szárcsont között maradt. Az összezuzott csont a vasszilánkkal együtt összeforrt. Fényes a fogságból hazajövet állandóan panaszkodott, hogy a bokájában nagy fájdalmak vannak. Huszonhat évig tűrte a rettetes fájdalmakat. Körülbelül négy hónappal ezelőtt a zombori kórházban megvizsgálták és a röntgen-felvétel alkalmával megállapították, hogy a csontban egy vasszilánk van. Az operáció sikerült és Fényes Ferenc Aladár 11 hét után gyógyultan hagyta el a kórházat.

Ismét kapható a békeidők közkedvelt üdítővize, a pécsi **TETTYE** forrásvíz, mely elsőrangú, szénsavval telített, magashégyi sziklából fakadó üdítő és borvíz. Főárusítója Zomborban: **Rácits György Utóda cég.** Kérje mindenütt!

Huszártisztnek adta ki magát a szerelmes zsidó -

6 hónapot kapott

Schwarz József megyaszói zsidó gazdasági gyakornok közokirathamisítási ügyét tárgyalta a sátoraljai helyi kir. törvényszék.

Schwarz egy magyar gazda lányának udvarolt, de a szülők nem jó szemmel nézték közeledését, mert tudták róla, hogy zsidó.

Mikor aztán a gazda határozatlan kiadta az utját, Schwarz huszártiszt egyenruhában jelent meg és okmányokkal bizonyította, hogy ő

a Senneyek régi magyar családjából származik. A gazda gyanusnak találta a zsidó gyakornok szerepét és csendőrkébe adta az ügyet. Ekkor derült ki, hogy Schwarz József tizenhárom katonai és polgári okiratot hamisított, csak hogy elnyerje a keresztény magyar gazdaleány szerelmét. A bíróság az okmányhamisító zsidó gyakornokot jogerősen hathavi börtönre ítélte.

A magyar vasnapok mintájára szervezik át a gyűjtést Spanyolországban

Emelkedik a vidéki vasnapok gyűjtési eredménye

A magyar vas- és fémhulladék gyűjtési rendszerét eddig már több külföldi állam átvette. Legújabbán Spanyolország szervezte át a gyűjtést a magyar rendszer mintájára. Madridban felállították a fémgyűjtő központot a budapesti központhoz hasonlóan. Ezzel központosítják a gyűjtést és bevonják a szervezetbe az ifjúsági egyesületeket, iskolákat is. Szabályozták a hulladékanyag árát és ugyancsak a magyar mintára többszáz átvevőt képeznek ki a tanfolyamokon. Meghonosították a vasnap-rendszert is és elrendelték, hogy minden spanyol városban és faluban még az ősz beállta előtt tartsák meg a vasnapokat. A magyar vasnapok sikerére egyéb-

ként jellemző, hogy ebben az évben mintegy harminc százalékkal emelkedett a gyűjtött mennyiség az eddig megtartott vasnapokon.

Az aratási munkálatok befejeztével a városok után most ismét a falvak kerülnek sorra. Nagy előnye az idei vasnapoknak, hogy

a gyűjtött anyagot most már nem a gyűjtőtelepekre viszik, hanem az előre megállapított tervek szerint a feldolgozó üzemekbe.

Elhatározta a Fűmgyűjtő, hogy ebben az évben őszi szünet nélkül folytatják a gyűjtést.

Átépitik a szabadkai városi színházat

140 ezer pengőbe kerül az építkezés

Szabadka önálló színháztervezését határozta el és egyúttal határozatot hozott az öreg szabadkai színház újjáépítésére is. Megbízta a mérnöki ügyosztályt a színház korszerűsítési terveinek előkészítésével és a szakértő bizottság megállapította, hogy elsősorban a színház vízellátás kérdését kell kielégítően megoldani, hogy a színház tűzveszélyességét megszüntessék. Új vasfüggönnyel is szerelnék és újjáépítik az öltözőket. Az színház átépítése 140.000 pengőbe kerül. A város vezetősége egyébként Kőszegi Géza színháztervezőt bízta meg a társulat megszervezésével és ennek az új társulatnak egyik érdekessége az lesz, hogy néhány szabadkai műkedvelő is szerepel soraiban.

Agyonkinozta leányát egy zsidó irodai altiszt

Julius elején az egyik budapesti gyermekkorházban meghalt Zweig Éva ötéves kislány. Az orvosok megállapították, hogy halálát 33 sérülés idézte elő. A megindult nyomozás során kiderült, hogy a szerencsétlen kislányt szülei kínozták halálra. Zweig Andor irodai altiszt és vadházastársa, Szalai Józsefné, született Feu Perstein Szeréna, állatias módon bánták a leánnyal. Rugdosták, ütötték, verték, s amikor egyszer moziból hazajöttek olyan súlyosan bántalmazták, hogy a leányt kórházba kellett szállítani, ahol meghalt.

A rendőrség a lelken apát nem találta otthon, az munkatáborban van, de az asszonyt őrizetbe vette.

1030 évvel ezelőtt jelent meg a világ első ujságja

Eppen 1030 éve annak, hogy Kinában megjelent a világ első ujságja. A lap címe Csing Pao volt. A lap még ma is ugyanezzel a címmel jelenik meg és a lap kiadója dicsekedhetik azal, hogy a lap megindulásától a Kr. u. 912. esztendőig kezdve a mai napig az összes jelentő számok birtokában van. Az európai hírlap-tradíció nem olyan régi, de előfutárjai még néhány évszázaddal a régebbi időre nyúlnak vissza, mint a kínai sajtó. Caesar napi nyilvános hirdetésményeivel adta meg az első lökést az ujságnak mint a hírek nyilvánosságra hozatalában döntő fontosságú, eszköznek kialakulására. A német Zeitung szó, amely hochdeutsch alakjában megfelel a niederdeutsch Tiding vagy Tidungnak, hirt jelent és a XIII. századbeli islandi sagák tidingjeiből vezethető le, amelyek éppen hirt jelentenek. A német ujság első ízben 1505-ben jelent meg Augsburgban. Ezt az évet lehet tehát a német sajtó, s általában az európai ujságban születési évének mondani.

A cséplőgép dobjába esett egy napszámos

Monor közelében az egyik birtokon, cséplés közben a gép dobjába esett Tönköly Etel 25 éves napszámosnő.

A gép a leány gyomrát felszakította. A helyszínrre nyomban kihívták a községi orvost, aki első segélyben résztesítette, majd mentőkért telefonált. Mire a mentők odaértek, a szerencsétlen leány már ki-szenvedett. Megindult a vizsgálat, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

Hírek:

DELVIDÉK

OTI KORZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa dr. Szabó Enre. Flórián u. 8.
A második körzetbe a Bánát városrész tartozik, (a Rákóczi ut. Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész), orvosa dr. Erdev Gvula, Sándor Béla utca 15.
A harmadik körzet a Szelencse és a Bánátnak a második körzetbe nem tartozó része, orvosa szintén dr. Erdev Gvula, Sándor Béla utca 15.

UGYELETES VÁROSI ORVOS:

Dr. Lackner Lajos, Trefort utca 4. Telefon 188.

UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

Szent Erzsébet, Kossuth Lajos utca.

Zentán felépítik a leánypolgárit. Zentáról jelentik: A város képviselőtestülete Gussáth György polgármester elnökletével közgyűlést tartott, amelyen Vámos János országgyűlési képviselő beszámolt Kállay miniszterelnöknél történt kihallgatásáról. A polgármester ezután ismertette a város időszerű problémáit. Kijelentette, hogy ígéretet kaptak a leánypolgári felépítésére. A tanyai tanulók részére internátust létesítenek, a gimnáziumban a leányok részére párhuzamos osztályt létesítenek. A város 15 évre bérbeadja földjét. A napközi otthon részére 20.000 pengőt szavaztak meg.

Szerencsétlenség Kishegyesen. Papp András és felesége a tanyára igyekezett. Utközben a lovak megvadultak valamitől és magukkal ragadták a kocsi. A gazdálkodó és felesége félműködésben leugrottak a gyorsan robogó kocsiról. Mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek.

Bazársátor, süteményes-sátor,
virág, cigarettá, hűsítő k sátra

Gabonalapját meghamisította — két és fél évi fegyházat kapott. Gyórból jelentik: Ifj. Gregorits János dunacsúni napszámos gabonalapján ezer kilogram csövestengeri tremését négyezer kilogramra javította ki, hogy termésére nagyobb előleget kapjon. A győri törvényszék okirathamisítás büntette címén jogerősen két és féleves fegyházra ítélte.

Népiünnepély Zentán. A hadikórház javára a Vöröskereszt az összes egyesületek bevonásával jólsikerült népiünnepélyt rendezett. A tiszta bevétel 2.000 pengő. A hangulatos ünnepély sikerében az összes egyesületek részt vettek, Esztergommy Kálmán és Gallyas Ferenc vezetésével.

FERENC JÓZSEF

KESERŰVIZ

Halálba vonszolták az ökrök. Laczkó István rimóci gazdasági cseléd fel akart ugrani a már elindult ökrös szekére. Az ugrás rosszul sikerült és az ökrök közé esett. Az állatok megvadultak, futásnak eredtek s mintegy kétszáz méternyi távolságra magukkal vonszolták Laczkót. A szerencsétlenül járt ember belehalt súlyos sérüléseibe.

Három gyermek vízbe fulladt. Balázs Borbála hathónapos kislány szüleinek várpalotai lakásán az ágy mellé tett vizesvödörbe esett és megfulladt. — Berzence köz ségben a malomgát mellett vízbe esett Balogh József ötéves kisfiú és megfulladt. — Bagamér mellett egy kubikogödörbe fulladt Szentmiklósi Gyula hétéves fiú, fürdés közben görcsöt kapott és megfulladt. A csendőrség mindhárom ügyben nyomozást indított.

Zsidó értelmiségi tisztviselő egymagában nem alkalmazható. A Budapesti Közlöny legújabb száma közli az 1939/IV. 17. tc. II. bekezdésének végrehajtásának tárgyában kibocsájtott rendeletet, amely szerint az értelmiségi pályán zsidó egymagában nem alkalmazható, csak akkor, ha mellette a vállalat egy keresztény értelmiségi tisztviselőt is foglalkoztat. Akik eddig még nem tettek eleget ennek a rendeletnek, büntetlenséget élveznek, ha a rendelet megjelenése után 15 napon belül végrehajtják azt.

Tüzelőanyag igénylések Zomborban.

A zombori Baross Szövetség felhívja tagjait, akik nem fűtési célokra tüzelőanyagot igényelnek, ezt a városi közellátási hivatalban folyó hó végéig jelentsék be, hogy a bejelentések alapján a szükséglet megállapítható legyen.

A Bácskai Gazdasági Egyesület ülése.

A Bácskai Gazdasági Egyesület csütörtökön délelőtt 9 órai kezdettel igazgatósági ülést tart. Az ülésen bemutatják az 1941. évi zárszámadást és több fontos pont tárgyalására kerül sor.

Szent Vladimir napját ünneplik a magyarországi oroszok. Július 28-án a Magyarországon élő orosz emigránsok nagy fénytel ünneplik meg Szent Vladimir napját. Ezen a napon az oroszok nem dolgoznak és istentiszteleten vesznek részt.

500 éve foglalták el a törökök Konstantinápolyt. Isztanbulból jelentik: Konstantinápoly elfoglalásának 500 éves fordulóját alapítványok létesítésével kapcsolják össze. Többek között Isztanbulban nagy könyvtárat szándékoznak létesíteni, amelyben helyet találnának mindazok a könyvek, amelyek Konstantinápolyban 1453-ban történt elfoglalásával, II. Mehmed Fatih szultán uralkodásával és idejével foglalkoznak.

a Baross Női Tábor augusztus 2-án

az Erzsébet-ligetben rendezendő NÉPIÜNNEPÉLYÉN

Bácsföldvári hírek. A házhelyek kijelölése és fölmérése megkezdődött, s aratás után megkezdik az új házak építését. — Nagy Ferenc fakereskedőnek be lehet jelenteni a téli tüzelőfa szükségletet.

Zászlót ajándékoznak a szegedi tüze-
reknek. A szeged-zákányi egyházközség hívei elhatározták, hogy az egyik szegedi honvédelmi alakulatnak zászlót ajándékoznak. A zászló elkészítésének költségeit már összegyűjtötték.

Rövidesen forgalomba kerülnek az aratószandálok. A közellátásügyi miniszter a mezőgazdasági munkásrétegek részére a nyárra fatálpú szandált készíttetett. A pompás kivitelű szandálok már elkészültek és a Lábhegyi Központ most dolgozik a szétosztáson. A szandálok igen alacsony, majdnem filléres áron kerülnek a piacra, úgy hogy a legszegényebb munkások is megerősítés nélkül hozzájuthatnak. A szandálok a várakozáson felül sikerültek, úgy, hogy városi viseletre is szerfölött alkalmasak. Néhány nap múlva városokban is találkozunk majd a mezőgazdasági munkásság részére készült fatálpú szandálokkal.

A nagy estélyen leszakadt a balkon. Isztanbulból jelentik: Isztanbulnak a Bosporus melletti elővárosainak egyikében tegnap jótékonyági estélyt rendeztek, amelyen a közoktatásügyi miniszter, valamint Isztanbul kormányzója is részt vett. Az estély tetőpontján leszakadt az előkelő kaszáló betonból épült balkonja. Szerencsés véletlen folytán senkinek sem történt baja.

Kijirtják a kutyákat és macskákat Angliában. A mind jobban növekvő szállítási és élelmezési nehézségek súlyos gondot okoznak az angol fővárosban. A nagy élelmiszerhiány miatt most az egyik angol lap azt indítványozta, hogy az Angliában lévő három és félmillió kutyát, valamint hét millió macskát irtják ki.

SPORT

««00»»

A Bácskával játszik vasárnap a Zombori Sport Egylet

A Délvidéki Kupamérkőzések során vasárnap Zomborban lesz nagy összecsapás. A Zombori Sport Egyesület ellenfele a Bácska lesz. Vasárnap a Bácskának a zentai csapattal kellett volna játszani, s a mérkőzés győztese jött volna el Zomborba a beosztás szerint. A zentai csapat azonban nem állt ki a mérkőzésre és így a Bácska látogat el vasárnap hozzánk. A ZSE és a jóképességű szabadkai csapat összecsapása elé nagy érdeklődéssel tekintenek a városban.

FILM

NEMZETI:

ÉDES A BOSSZÚ

Vaszary János eredeti filmvígjátékában, amely a fővárosi bemutató után hónapokig volt műsoron több mozgóképszínházban is, a magyar filmvilág öt legjobb művésze szerepel: Páger Antal, Komár Julia, Erdélyi Mici, Pethes Sándor és Bilcsi Tivadar. Az „Édes a bosszu” a szerző rendezésében készült el és a kritika szerint eddig a legjobban megrendezett magyar filmvígjáték, amelynek külföldön is óriási sikerre volt. Fülbemászó, kedves muzsikáját Hajdu Imre szerlette. Közreműködik a „Parisien Grill” jazz-zenekara. A kitűnő filmkomédiát — a legjobb hirodók kíséretében — csütörtöktől kezdve vetíti a Nemzeti.

Megjelent a Kisebbségi Körlevél legújabb száma. A Pécsi Egyetemi Kisebbségi Intézet folyóiratának, Kisebbségi Körlevélnek legújabb, júliusi száma közli az Intézet igazgatójának, dr. Faluhelyi Ferencnek cikkét A magyarországi nemzetiségi kérdés jellegéről és megoldásáról. Kemény Gábor az első szórványkutatónak, Ur-mósi Sándornak a Regáti magyarságról száz évvel ezelőtti irtókönyvét ismerteti. Dr. Bédi Imre beszámol a Délerdélyben maradt magyar kisebbség helyzetéről. Közli a Körlevél a Horvátországi Magyar Közművelődési Közösség alapszabályait. Könyv- és folyóiratszemle egészíti ki az anyagot.

Az ebéd és vacsora csak úgy jó, ha a hus felvágott, szalonna és mindennemű hentes-
áru

NÉBL JÓZSEF
hentesmestertől való.

Katonai szolgálatra bevonultak üzemben nem kell üzletvezető. Az iparügyi miniszter 26.731/1941. számú döntése értelmében katonai szolgálatra bevonult iparát katonai szolgálatának tartama alatt képesített üzletvezető nélkül is folytathatja. Nemcsak azért, mert az ipartörvény idevonatkozólag tiltó rendelkezést nem tartalmaz, hanem azért is, mert méltánytalanság lenne, hogy ha a honpolgári kötelezettségét teljesítő katonai szolgálatra bevonult egyén existenciáját üzletvezető tartásának kötelezettségével megterhelnék.

Helyreállt a nyugalom Montenegróban. Rómából jelentik: Az olasz és horvát katonai hatóságok sikeres tisztogatási akciói azt eredményezik, hogy a horvát partvidék lakossága megszabadult a felkelőktől és még a volt felkelők is most az olasz és horvát csapatokkal együtt küzdenek a komunisták ellen. Montenegróban — mint a Messaggero jelenti — helyreállt a nyugalom és már csak egyes képek és banditák nyugtalanítják a vidéket.

**SZEGEDEN van dolga?
A „ROYAL”-ban szálljon meg!**

Spanyolország himnusza: a királyi induló. Madridból jelentik: A spanyol hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amely a királyi indulót egyedüli nemzeti himnusznak nyilvánítja. A rendelet a fallange és a spanyol légió himnuszt nemzeti dallá nyilvánítja. (MTI)

Szabadságra ment egy — ujság. Osloból írják, hogy a „Fylkestilen de for Sogong Fjordane” című ujság legutóbb közölte olvasóival, hogy munkatársai és egyéb alkalmazottai szünetidőre mennek, ezalatt az idő alatt a lap nem jelenik meg. A szerkesztőséget tehát bezárják, azonban magától értetődőleg, nagyon jól esne a kiadóhivatalnak, ha a postaszekrénybe a szünetidő után egy csomó postaküldeményt találnának, amely az előfizetési díjakat tartalmazná...

Közgazdasági hírek

Az angol tőke érzékenyen reagál az afrikai vereségekre. (MN) Az afrikai harc-szintéren az utóbbi időben elszünetelt sorozatos vereségek a londoni tőzsdén is élesen éreztették hatásukat. Már az első kedvezőtlen hírekre erős részvényeladási hullám indult meg, mely természetesen az Egyiptomban és a Közel-Keleten érdekelt olajtársaságokat érintette elsősorban. Ezek között főképpen az Anglo Iranian Oil Company, a Burmah Oil Co. és a Shell Transport and Trading Co. szenvedett nagy árfolyamvesztéseket. Az angol tengerügyi hivatal ellenőrzése alatt álló Anglo Iranian Company köztudomásúlag Irán kőolajtermelését bírtokolja monopolisztikus helyzetben, de ezenkívül az Irak Petroleum Company jövedelmében is százalékos részesedéssel rendelkezik. A Burmah Oil Co., az Anglo Iranian Co. törzstőkéjének 21, százalékat tartja kezében. A Shell Transport and Trading Company nemcsak az Irak Petroleum Co.-val áll érdeklődésben, hanem Egyiptom olajtermelésében is vezető szerepet tölt be. Ottani fiókvállalata, az Anglo Egyptian Oil Fields az utóbbi időben tekintélyes lendületet vett egyiptomi kőolajtermelés 97 százalékát ellenőrzi. Míg Egyiptom 1937-ben még csak 1,16 millió hordó petróleumot termelt, új olajforrások megnyitása következtében ez a termelés 1938-ban 1,58, 1939-ben 4,41, 1940-ben 6,05, 1941-ben pedig 7,6 millió hordóra emelkedett. Ezzel Egyiptom a legutolsó négy év alatt az olajtermelő országok sorában erőteljes lépésekkel javította helyzetét. Az Alexandria közvetlen előterében harcoló német és olasz csapatok, ezeket az érdekeltségeket természetesen erősen veszélyeztetik és ez a helyzet jut kifejezésre az angol olajrészvények erős árfolyamvesztéseiben.

Erős fejlődés utján Európa konzervipara. (MN) Szakértői becslés szerint Európa konzervgyárai évenként mintegy 750 millió konzervdobozt vetnek piacra. Ez a teljesítmény az első háborús évre vonatkozik, azóta természetesen lényegesen emelkedett, nem utolsósorban azért, mivel a hadseregek és a közös ellátás egyéb területei egész Európában egyre fokozódó mértékben használnak konzervált élelmiszereket. Az európai konzervipar területileg elsősorban Németországra, Olaszországra és Franciaországra központosul. Ezekben az országokban egyenként 600—800 gyár foglalkozik gyümölcs- és főzelék-konzervgyártással. Németország és Franciaország konzervgyárai minden lehető konzervfajta gyártásával foglalkoznak, míg a többi európai konzervgyárak konzervgyártása nagymértékben specializálódott. Olaszország pl. legfőképpen paradicsomkonzerveket, Belgium borsó és almakonzerveket, Norvégia, Spanyolország és Portugália halkonzerveket, a délkelet-európai államok pedig Magyarországgal együtt gyümölcs- és főzelék-konzerveket gyártanak. Az utóbbi országokban legújabbban erősen terjed a fagyasztott-konzerv-előállítás is.

Gazdaság

Szárazság és nedvesség jelei a gyümölcsfán

Mindkét véglet végzetes következményekkel járhat a gyümölcsfára. A levézet mintegy hőmérő, olyan pontosan regisztrálja azokat a káros befolyásokat, melyek ellen a fa saját erejéből huzamosabb ideig nem képes védekezni. Szárazság első jele a lankadás, amely a keményebb, bőrnemű levelű fánál levéllemez összehúzódásában is nyilvánulhat. E két jelenséget lassan, de biztosan követi a levelek elszíneződése, vagy gyorsabb és nagyobb mérvű szárazság esetén a levelek zörgő, de zöld állapotban való teljes pusztulása. Ilyenkor mondják, hogy a levél »odasül» a vesszőhöz, vagy hajtásokhoz, mert azokat csak nagyobb erőfeszítéssel lehet letépní a vesszőkről. Ha a szárazságban fokozatok vannak úgy, az alsó levelek sárgulása után a korai vesszahuzódás következik be, ami természetesen lombohullással jár. Meg kell jegyezni, hogy ellentétben a levélszíneződést okozó gombabetegségekkel szemben, a szárazság következtében beállott levélszíneződés és hullás mindig alulról kezdődik és fokozatosan halad felfelé. Az érletlen hajtásokon a levézet nem szokott megsárgulni és lehullani, hanem az a hajtással együtt lankadás után szárad be. Ezzel ellentétben a gombabetegségeknel ugyszólván kivétel nélkül fordítva következik be a lombohullás és sárgulás, nevezetesen mindig a fiatalabb és zsegebb szövetű új leveleken és hajtásokon mutatkozik először a fertőzés. Az emberi beavatkozással már az első jeleknél azonnali segítséget kell

nyújtunk. Szárazság esetén csakis bőséges öntözés segíthet. Gyümölcsfánál csak úgy, mint a zöldségekertben, az ársztó öntözés a legkiadósabb és ez adja a legjobb eredményt. Ahol kevés az öntözővíz, ott a korona talajszintű vetületében egy-két ásonyomnyi mély árkot ásunk s ebbe juttatjuk az öntözővizet. Öntözés után az árkot behuzzuk. Tulzott talajnedvesség előállhat: mély fekvésben, vizet át nem eresztő altalajrétegződés, továbbá hosszadalmas és túlnyomóan csapadékos időjárás következtében. Ugyszólván teljesen bizonyosan a levelek általános sárgulásából, amit szaknyelven klorozisnak is mondunk. Előfordul azonban a klorozis hegyvidéken is, ahol a körülmények arra engednek következtetni, hogy a víznek megfelelő elszívágási lehetősége van. Itt rendszerint erősen márgás talajokon, az erős mésztartalom és hirtelen fellépő talajvíz pangás együttes oka a klorozisnak. Megszüntethetjük, ha árkolással, alagsóvezéssel vagy a talaj hengerléseivel gondoskodunk a felesleges nedvesség gyors eltávolításáról. S ugyanakkor erősebb kihajtást biztosító műtrágyával (pl. pétisó) növekedésre serkentjük a fákát s ezzel egyúttal a belső anyag egyensúlyát is igyekezünk biztosítani. Ideig-óráig tartó hatást érhetünk el vasgálic-oldat (0,1%) kilocsolásával is, amely munkát lehetőleg esős, nedves időben végezzük s szintén a koronacsurgóba adagoljuk.

Sok a panasz az ugorkára, hogy termesztése nem mindig sikerül

A sikertelenségnek, sok esetben, a vetés módjának helytelen alkalmazása az oka. A legtöbb esetben az ugorka számára 20—25 cm magas bakhátat huznak fel és annak tetejére vetik a magot. Mélyfekvésű, hideg, nedves talajon ez az eljárás helyes. Azonban száraz, meleg fekvésű területen vagy száraz homoktalajon a bakhátas művelés, a talaj felmelegedése és kiszáradása miatt, nagyon hátrányos. Ez utóbbi esetben bakhát nélküli, sík művelés lesz helyénvaló. Sőt: az ugorka helyét 35—40 cm szélességben és tetszésszerűtlen hosszúságban 6—8 cm mélyen, teknőalakban készít-

sük elő és annak közepén vessük sekély, barázdába a magot. A magvakat 8—10 cm távolságra rakjuk le. Miután az ugorka sok táplálékot fogyaszt, vetés előtt korhadó trágyával kell a talajt megrágyázni. Nyáron nem szabad a vizet közvetlenül az ugorka tövére juttatni, hanem a sor mentére. Nem helyes eljárás a házikeriben az sem, hogyha fészekművelés esetében 60—70 cm-re jelöljük ki a fészkeket, mert ez esetben korán megöregszik és elsatnyul a vetemény. Kerülni kell az ugorka alá a friss szalmástrágya adagolását, mert ha nem öntözhetünk eléggé, az ugorka keserű ízűvé válik.

Miért reped a káposzta?

Az egyszerre palántázott, de csak fokozatosan felhasználásra kerülő káposztafejek között gyakran mutatkozik egy kellemetlen jelenség, amelyet ideig-óráig el lehet kerülni. A kész káposztafejek fahasádása, felrepedése az árut piac szempontjából teljesen értéktelenné teszi, mert ilyen káposztát a háziasszonyok nem vásárolnak. Továbbtartásra sem alkalmas az ilyen fej mert a repedésbe hulló eső- vagy öntözővíz és az ott megtelepedő rovarokártó hamarosan elpusztítják. A fejek felrepedésének egyszerű a magyarázata. A külső levelek nem bírják a belülről rohamosan fejlődő szivlevelék feszítését és így megrepednek. Ezzel meg is magyaráztuk a jelenség keletkezését, s egyben utat is mutattunk a baj megelőzésére. Ha az öntözést kissé csökkentjük és a növény nem kap olyan rohamosan olyan sok tápanyagot,

ugy fejlődése nem lesz olyan hirtelen és a berepedezés eltolódik. Ha azonban a kész káposztafejek között egyszer felütötte magát a baj, rendszerint gyorsan elterjed, nem azért, mintha járványról volna szó, de az egy időben ültetett palánták, kevés kivételtől eltekintve, rendszerint egyszerre adnak kész árut. Ha tehát a házikeriben fokozatos felhasználás miatt egyszerre nem tudjuk felszedni a káposztát és az repedezni kezd, előzzük meg a bajt úgy, hogy a fejeket két kézzel megfogva, kissé felfelé húzzuk, ezzel a gyökérzetet részben megszaggatva, a táplálékforrádást elkerüljük. Ugy is megvédhető, ha külső levelektől megfosztva, porhanyó földdel kissé betakarjuk. Mint említettük, ezek a módszerek arra jók, hogy 2—3 hetet nyerjünk a termény felhasználásánál.

KÖNYV

Megvilágosodott már

— Koroda Miklós regénye —

Bacsányi János életének regénye. Szinte kedvünk lenne felkiáltani Ilosvai Selvmes Péterrel: „Csuda, hogy mindaddig sem emlékeztünk erről.” Hiszen változatosabb, fordulatossabb, egy szóval regényesebb életet el sem lehet képzelni Bacsányi Jánosnál; ő maga született regényhős, s itt a „hős” szót nem csak átvitt poétikai értelemben, hanem valóságos vitézi jelentésében használjuk, mert tuzás nélkül állíthatjuk, hogy Bacsányi János a magyar szellem szabadságharcának legnemesebb jellemű és leg több áldozatot vállaló hőse. Első sorban tehát Koroda Miklós szerencsés témaválasztását kell megdicsérnünk, s ebből kifolyólag mindárt egy fontos műfaji megállapítást is tehetünk: Koroda Miklós műve nem úgynevezett regényes életrajz, hanem életrajzos regény. Szóval nem egy valóságos emberi élet regényes feldolgozása, hanem valóságos regény, mely egy önmagában véve regényes életet választ tárgyául.

Korodánál az életrajz csak nversanyag és nem öncél, ezt az is bizonyítja, hogy nem kíséri végig hőse életét a tapolcai jobbágy-bölcstől a linzi deportált koporsóáig, hanem finom művészi érzékkel és ökonómikus szerkesztéssel csak huszonhat esztendő ragad ki Bacsányi hosszú életéből. Ez a francia forradalomtól Napoleonbukásáig terjedő huszonhat év nemcsak Bacsányi egyéni életének, hanem Európa történetének is kerek egészet alkotó, döntő jelentőségű korszaka. Ez az elhatárolás tehát nem csupán a jellem-ábrázolás, hanem a korfestés szempontjából is művészi tudatosságra vall. S éppen ez utóbbi — a nagyszabású, a magyar glóbusz szűk határát áttörő, európai perspektívákat nyújtó korraiz — Koroda regényének egyik főerősége.

Bacsányi sajátos egyénisége nemcsak megokolta, hanem szükségessé is teszi a korfestésnek ezt a freskóarányú ecsetelését, hiszen ő az elsők között volt, aki az extra Hungariam non est vita kényelmes nyugalmából felrúta a tepsedti nemzetet, fülébe harsogván: Vigvázó szemetek Párizsra vessétek!

A magyar kultúra magatartást — visszaható érvényességgel is — Adv Endre fogalmazta meg legtalálóbban:

...lelkemből más sohasem érdekelte

Fölszánt poeta ceruzámat,
Csupán Politika és Szerelém.

S ez az egyetlen pont, ahol vitába szeretnénk szállni a regényíróval. Valahogyan halványabbnak érezzük a politikai-Bacsányi portréját a szerelmes-Bacsányiánál. Másrésztől viszonyít mégis csak dicsérnünk kell ez irányú mértéktartását, mert műve egyébként talán könnyvén átbillenhetett volna a tiszta művészi síkrol, az irányzatok, propagandisztikus politikai síkra. És talán az örökkévalóság szemszögéből

tekintve is az írónak van igazsága: a Szerelém mégis csak több, mint a Politika.

Megvilágosodott már... A magyar megvilágosodásnak egyik vezérlő fáklvája Bacsányi János... A fáklvák tüzét néha el-ellobbantia az idők szele... Megvilágosodott már? Koroda Miklós írása mindenesetre belénk szuggerálja az éltető hitet és reményt, hogy egvszer mégis csak meg fog világosodni. S ez a legtöbb, amit egy író nyuithat manapság.

KUNSZERY GYULA

Igy beszél hazádról

— Orbók Attila könnve —

Ne félemlítsen meg senkit a cím: nem hangoskodó hazafias versek vannak e könnvben, hanem leghétköznapibb, gyakorlati evors segítések a manapság mindnáiunknak bőrére menő ügyben: Magyarország védelmében. Ebbe a védelembe a mai totális háboru idejében mindnyájan be vagyunk sorozva erkölcsileg kötelezett munka-szolgálatosokként. A közlekedéstechnika mai arányuá fejlődése óta legtöbbszörnek akadnak külföld-i járó utai, még a diáknak, a munkásnak és a katonának is, meg idegen nemzetbeliek is elég sűrűn elvetődnek hozzánk. Természetes, hogy egymás országa-világa felől érdeklődünk s a magunkét szeretnők ismertetni. Nagyon, nagyon sokat tesz, a hivatalos propaganda-nyomtatványoknál sokkal eredményesebb ez a személynkénti propaganda, meggyőző mosoly, illő tartózkodás mellett is személynkénti bizalmasság, barátság szivesség közlése. Ilyen személyes érintkezések révén mindnyájan diplomatái lehetünk hazánk ügyének, ügyesen elvetve, minden egyes buzaszemnyi adatunk-közlésünk meghozza természet történelmünk barázdáinak aratásában.

Ennek a személynkénti diplomáciai munkának hatásos adattárát gyűjtötte össze Orbók Attila ügyes gyakorlati könnve, Kézikönnvnek nevezhetjük, mert ajánlatos a külföldivel érintkező magyarnak mindig a keze ügyében tartania. Méginkább zsebkönnvnek mondanók, mert mégajánlatosabb az idegennek meg se látnia ezt a diplomata-könnvet, de ott legyen e könnv a beszélgető magyarnak reitek-zsebében, valahol a szíve táján és minél több adata tudjon felvonulni a kellő percekben a beszélgető magyar aikán.

Ugyes csoportosítással együvé rendezve mindazt, amit a magyar magán-diplomata a német beszélgetőtársnak mondhat el, amit az olaszhoz hozhat elő, a franciának, s így tovább. A társaságba induló magyar akár elő is készülhet egy-egy ilyen kollektivum-vizsgára, ha előre tudhatja, hogy miféle nemzetbelivel fog találkozni. Adatokat szolgáltathat a magyar nemzetről a téves vélemények cáfolására, felmélitheti a magyarságnak teljesítményeit, értékeit és érdemét a világgal és éppen a beszélgető nemzetével szemben.

De nemcsak az idegennek szemébe ajánlatos e fölfénylő adatokat odalobbantatni. Nehéz történelmünÁ nyomasztó óráiban ajánlatos fölragyogtatni e biztató és vezető fénykéveket a mimagunk szemé előtt is, a magunk erősíté-

sére, mikor néha bizony rászorulunk. Csüggedő hajlamu, boruló barátunk előtt, a több lelki motorhajtóerőre szoruló gyermekeink számára, minden elboruló magyar szem számára is, hogy aztán bár a legközelebbi utkeresztezés emel-
tebb fővel, fényesebb szemmel tudjuk tartani az utat.

Vitéz BODOR ALADÁR

ORBÁN ÁRPÁD:

„Nimrud Király Népe”

Nemzetünknek mai életében százszorososan fontos, hogy eredetéről, multjáról minél többet tudjon. Csak hatalmak multja, ősi dicsősége és kulturája tudatában állhat ellen az idegent dicsőítő nemzetrontó veszedelmes külső befolyásoknak.

Már ebből a nemzetvédelmi szempontból is szívesen kell fogadnunk minden megnyilatkozást, amely ősiségünkkel foglalkozik; kétszerezsen örömmel üdvözlünk minden kiváló munkát, mint amilyen Orbán Árpád: „Nimrud király népe” c. műve is. Ilyen tudást és önértetet terjesztő könyvekre nagy szükség van.

Igy álljon az ő munkálkodása példaként mások előtt is.

A szerző sok ezer éves, szövevényes, nehéz történelmi multunkat igyekszik megvilágítani. A mostanáig olyan mostohán kezelt óriási, nehezen áttekinthető anyag feldolgozása sok nehézséggel jár. Összeállításában, csoportosításában és áttekinthetőségében Orbán ákcsértelenül igen szerencsésen járt el. Ugyanakkor azonban új utakra is rámutat, amelyek a kibontakozást elősegítik.

Orbán igen sikeresen utasítja vissza dr. Lupu hamis dáko-román elméletét. Meg is jegyzi, hogy inkább eloláhosításról, mint elmagyarosításról van szó.

Nagyértékű, hatalmas bizonyító erejű a szumir-magyar rokonságot illetően az Esztergomban talált Árpádházi cimér. Igen értékes adat. Helyesen említi meg, hogy a külföldi tudósok zöme szerint a magyar nyelv áll a legközelebb a szumirhoz.

A szumir nép történetében megemlíti Orbán, hogy Kr. e. 660-ban a szittyák a babiloniak segítségére vonultak és száz éven át együtt éltek. Ez rednkivül fontos esemény.

A szumir és magyar nyelvben megegyező, vagy teljesen azonos szavakat is felemlít, a magyar-szumir nyelv rokonságát bizonyítandó.

Mindent összegezve, nagy örömmel üdvözljük a munkát és szerzőjét.

LIVIAÉRT TETTEM

(12)

— Ezt kellene megfigyelnünk, ezt a szöke fiatalembert. Ez még gyávább lehet, mint szegény Crabbe volt. Nem is értem ilyen erős testekben, hogy bujhatik meg olyan anyámaszszony-lélek!

KUZDELEM A MÁRVÁNYSZOBROKÉRT

Másnap éjjel a Pambucky-building tizenhetedik emeletén sétált el a bandita vagy hatszáz ember szemelattára. Példátlan vakmerőség volt az állat részéről, bárhonnan lepuskázhatták volna.

Ez a felhőkarcoló egészen egyedül állott a kisebb, hat- és hétemeletes házak között és nem igen lehettek benne olyan értékek, amelyek miatt érdemes lett volna valamirevaló newyorki betörőbandának megkockáztatni a biztos elfogatást.

Az emberek mindenütt megállottak a környék utcáin és szemmeresztve bámultak a magasba. A bandita nagyon csendesesen és nyugodtan haladt, bár kissé meglephette, hogy a holdvilág egyszerre kibukkant a felhők sűrűségéből és éppen azt a keskeny területet borította kék világosságba, melyen neki át kellett vonulnia. Ez nyilvánvalóan nem volt benn a tervében, mert habozott, merre haladjon?

Nagyon élesen kiemelkedett a palota szélén az alakja, bármily kicsinek látszott is odalentől. Vészjelek szóltak a nagy épülettömbben mindenfelé. Egész emeletsorokon egyszerre gyulladtak föl a lámpák, csak a tizedik emeleten fölül maradt minden sötét. A fölrohanó rend-

őrök villamos szerelőket sürgettek meg telefon és az elakadó liftekből kiszállva a lépcsőkön futottak tovább a tizenhetedik emelet felé.

Egyszerre a palota egyik gondnoka, aki eddig nagy érdeklődéssel, de minden különösebb aggodalom nélkül figyelte a dolgokat, hirtelen elordította magát és jajveszékélni kezdett.

— keletázsiai kincsek! — kiabálta.

— A Pickton-féle bálványgyűjtemény!

— Mi baj van vele? — érdeklődtek a mellette állók.

— Csupa ó-arany és drágaköves kincsek, uraim! Csak ma dél óta vannak a palotában. Elraktároztuk őket a tizenhetedik emeleten, mert azt hittük, itt vannak a legnagyobb biztonságban. A majomtalpu bandita kirabolta a smaragd- és rubintermet! Több millió dollárt érnek azok a drágakőszobrocskák.

Mindenki megdöbbenve hallgatott el.

Még mindig fölfelé néztek, ahol éppen most tűnt el a bandita. A sarkon olvadt szét a levegőben, de lehet, be tudott surranni valamelyik ablakon, tán éppen azon, amelyen kibujt. Nagy zsongás, láрма kerekedett. Az emberek fogadásokat ajánlottak, mit láttak belőle, volt-e nála valami vagy nem? De mind megegyeztek abban, hogy vékony, kifelé görbülő lábain meglepő gyorsan tudott elhaladni a legveszélyesebb helyeken is. A szörnyeteg kétségkívül valami torzteremtény lehet. Ezren és ezren látták kettős, ingadozó testét.

(Folytatjuk)

Apróhirdetések

Papír- és vulkánfiber
böröndök, retikülök,
pénztárcák Anisich Ernő
bördíszművesnél
Zomborban, a-2036

Kész

„BUTOR”

állandó raktáron. Hálószobák, Komb. szobák, Könyhák és más butorok. Uj butorok kidolgozását a legújabb rajzok szerint vállalom. Sovány András butor asztalos. Trefort utca 3.

Jóházból való fiut,
cipésztanoncnak felveszek. Lehet vidéki is. Klemm József cipésmester. Zombor, Rákóczi ut 2. a-2071-f

Eladó butor: egy mahagoni, kék plüss szalongarnitúra, alt-deutsch ebédlő. Bővebb bet: Zombor, Vörösmarty ucca 7. a-2076

Haszonbérbe adó 65 kat. hold prima szántó, megfelelő gazdasági épületekkel, a zombori határban, műt mellett. Bővebb felvilágosítás: Dr. Vesze-lovszky József ügyvéd irodájában. a-2081

Fiatall pénztáros kisasszonyt keresek. Aianlatokat „Német nyelvtudással” a kiadóhivataltalba kérek. a-2080

Különbéjárati, szépen butorozott szoba, egy vagy két személynek azonnal kiadó. Cím a kiadótan. a-2079-f

Zomborban, főutvonalon forgalmas vendéglő átadó. Érdeklődni a Délvidék kiadóhivataltalban „Vedéglő” jelző alatt. a-2077-f

Könnvelésben lártas női munkaerőt keres Mero télapavár. Zombor. a-2072-f

Eladó ház a fűtőházal szemben. Cservenka városrés. 50. Bővebbet Kakas ucca 7. a-2082-f

Szorgalmas üzleti szolgát azonnal felvesz Mein Gyula R. T. fiókület, Zombor, Kosuth Lajos u. 20. a-2083-f

Flórián ucca 33 számú ház eladó. Bővebbet: Basa ucca 7 alatt. a-2078-f